

VÄRMLAND OCH VÄRLDEN

- betraktelser av Bengt Berg

Bengt Berg – Fensbol, Torsvik, Värmland, Sverige. Det går knappast att beskriva författaren på ett kortare och effektivare sätt. Berg är synonym med det lokala och provinsiella, samtidigt som han i en sorts paradoxal förening sammanfogar världen och universum på ett poetiskt, språkligt, slingrande sätt.

En av de mest givande sätten med att läsa poeten är att inte låta sig överraskas. Det är därför att han i de flesta lägen av skrivande låter läsaren tas med storm och invaggas i en fascination över tingens sammansatthet och plötsliga förening. Han hittar de inre, små gångarna, där ord kan bildas utan större ansträngning, samtidigt som driver, målmedveten en nästan profetisk, världsomfattande och global ambition, genom att brutalt förminska avstånd och tid.

Bengt Berg skriver här och nu, Han vilar inte på slagbrädet. Han sätter fingrarna i språket, vänder och vrider på ord och ordfragment, för att kunna ha ett finger med i både Färjestads eventuella nederlag och Edith Södergrans närvarande, karelska katter.

När jag läser de s.k. betraktelserna i boken Intet nytt under solen. Jo... blir jag både road, underhållen och samtidigt insatt i författarens personliga litterära referenser. De finns, inte överraskande, i det Värmland som har skapat Tegnér, Geijer, Selma, Fröding och raden av senare frändskaper som Ferlin och den grannsocknes Dan Andersson. Finnskogen kärva virke vrider sig in i livets stormar, vars make inte någon Gudrun någonsin skulle kunna rå på.

Författaren vidgar vyerna, när han talar om närhet till Sara Lidmans urlandskap i Missenträsk och låter Norrbottens författare vara lika nära och viktiga, som någonsin prisbelönta diktare i Colombia eller Makedonien. Bengt Berg finns också med här – på poesifestivaler i de mest komplicerade sammanhang. Han litterära fik kan upptäckas, inte bara i Fensbol, likväl som i Medellin. Bangladore eller Struga.

Bokens innehåll är uppdelat på fyra avdelningar. Rubrikerna skulle kunna vara: resor, årstider, katastrofer, litterära förebilder. Bäst finner jag att Berg brukar sin begåvning i det lilla formatet. Det är då när han upptäcker Cafe Bonaparte i Upprud eller tolkar skogens inneboendemusik i tystnadens språk. Det heter:

*Skogen har kallats fattigmans päls. Ur den har vi hämtat inte bara byggvirke, lingonsylt till älgsteken och bark till brödet i ofärdstider, utan också kådans friska ånga, de blånande bergens ögonvila, barrstigen mjuka underlag och de gamla körvägarnas vindlande skidspår. Här kan vi avnjuta den nyskalade apelsinens hela lockelse med nosen riktad mot solen.
Skogen är vår katedral, vår glänta av tystnad i den digitala snårskogen.*

Från skogens naturliga vila och skönhet är det inte långt till idrottens medryckande, något barnsliga förtjusning. Det är barnets och det unga ögats och örats lockande spänning till att åter kunna fånga in en Sixten Jernberg vid Olympiska Spelen i Cortina 1956, eller notera ödets absurda kamp, som Elofsson utkämpade ”under den olympiska solen” och ”då mjölksyran kokade i de västerbottniska knäveckan”. Detta är mer än ett journalistiskt idrottsreferat – det är Bengt Berg då han är som bäst.

Till detta kommer alla de närgamla idrottsintrycken, som trollats fram genom minnenas radio. Det var i en annan tid med andra namn. Det var då som färska bandyreferat kunde innehålla klingande namn som Västanfors, Forsbacka. Lesjöfors.

Det var på de ”nyslipade halvörrens tid”. Det var då som det unga tonårsörat kunde forma inre bilder, situationer och händelser, som fastnade i den inre hjärnbarken för tid och evighet.

Bergs sociala patos är inte att ta fel på. Han stämmer i bäcken när människor kommer i kläm. då orättvisan svider i empatins hjärta. Den svenska flyktingpolitiken får en konkret belysning i kapitlet om familjen som splittras och tvingas lämna landet på grund av ej beviljat uppehållstillstånd.

När författaren befinner sig på skogskyrkogården i Valamo börjar det regna. Han har besökt Pentti Saarikoskis enkla grav. Det börjar småregna – ”ett slags försommarakupunktur mot huden”. Liljekonvaljerna har slagit ut. En kvinna vid vattnet vinkar. En trofast hund vilar vid hennes fötter. Rönnen blommar. Munkarna röster hörs från klostret. Poeten ser ”en myra som stretar vidare på sitt livs stig, som om också denna kväll hade en mening”.

Så berättar Bengt Berg: som om allt vore möjligt, samtidigt som livet får en mening!

Hans-Evert Renérius

Bok: Bengt Berg: Intet nytt under solen., Jo Betraktelser. Heidruns förlag.